

De Groene Marathon van Rotterdam

De Groene Marathon van Rotterdam is een ruim 42 kilometer lange tocht door het stadsgebied van Rotterdam die voert langs en door parken, singels, tuinen, dijkpaden, landweggetjes en zelfs bossen en akkers. Naast een aantal bekende groene locaties in de stad worden ook redelijk onbekende plekken aangedaan. Doe de Groene marathon en ervaar hoe groen Rotterdam is.

Neem bij het uitkomen van de Maastunnel op Zuid het fietspad door het grasveld.
(richting: Oud Beijerland)

Dokhavenpark

In 1983 werd de Dokhaven gedempt en werd een ondergrondse afvalwaterzuiveringsinstallatie gebouwd. Hierboven is het Dokhavenpark aangelegd.

Sla aan het einde van het pad rechtsaf en een stukje verderop bij de eerstvolgende verkeerslichten linksaf, de brede weg in (Wolphaertsbocht). Sla bij de eerste grote autokruising rechtsaf. (Boergoensestraat, Boergoensevliet)

Boergoensevliet

Een vliet is een benaming voor een stromend water. Boergoens is afgeleid van de benaming Bourgondisch.

Sla aan het einde van de vlietweg rechtsaf (Kromme Zandweg). Een stukje verderop passeert u een vijver met veel tamme ganzen.

Kromme Zandweg

Tot na de Tweede Wereldoorlog was de Kromme Zandweg langer, en liep deze door de plek waar nu het Zuiderpark ligt. Van 1917 tot 1950 bevond zich hier het vorige complex van Feyenoord, met een stadion dat op z'n hoogtepunt in de jaren dertig 22.000 plaatsen telde. Op het nog bestaande deel zijn een kinderboerderij en een nog in werking zijnde korenmolen genaamd De Zandweg te vinden.

Aan het einde gaat de weg met een bocht links omhoog. Vervolg daar aangekomen de weg links (Schulpweg).

Schulpweg

Deze dijk is de oude westgrens van de voormalige polder Charlois. In 1838 werd van de slikweg op de dijk een schelpweg gemaakt. In 1895 werd het een grindweg, maar de verbasterde naam bleef. Ondanks de directe nabijheid van de Waalhaven ten westen van de dijk is dit een verrassend groen stuk Rotterdam dat het domein lijkt van oude boerderijen, dijkwoningen en loslopende dieren. Aan de westzijde ligt de wijk de Wielewaal, een kleine wijk met semi-permanente woningen gebouwd in 1949 om de woningnood na de Tweede Wereldoorlog te verminderen.

Dijkbebouwing aan de Schulpweg

Landelijke bebouwing tussen stad en haven

Steek aangekomen bij de autokruising (Korperweg) deze rechtdoor over. Sla bij de volgende autokruising (Jan Olieslagerweg) linksaf, om meteen bij de volgende autokruising (Groene Kruisweg) over te steken en meteen rechtsaf te slaan. Sla aangekomen bij een wit pand (met een bord 'hotel' erop) linksaf (Charloisse Lagedijk).

Charloisse Lagedijk

De dijk waarop de Charloisse Lagedijk ligt stamt uit de 15e eeuw en is in wil van Karel de Stoute aangelegd tegen de vele hoge vloed en in de 14e en 15e eeuw.

Bebouwing aan de Charloisse Lagedijk

Zuiderkapel

Blijf de doorgaande richting volgen. Daar waar het viaduct van de Betuwelijn de weg kruist ligt aan de linkerkant de Drechterweide.

Drechterweide

De beheerder van dit natuurgebiedje heeft zich jarenlang laten bijstaan door een bioloog. Overal heeft hij zaad van bijzondere planten gestrooid en bolletjes gepland wat na verloop van tijd een weelde aan soorten planten heeft opgeleverd. Hier bloeien in het voorjaar verschillende orchideeën. In het zuivere water zijn zeldzame en florerende kranswieren ingebracht. Door een jarenlang zorgvuldig en ecologisch beheer is het gebied uitgegroeid tot een natuurlijk parklandschap.

Wanneer op een gegeven moment het landschap wat meer open wordt, ziet u aan rechterhand een rugbyveld. Sla bij de kruising die hier meteen op volgt linksaf (Langenhorst), de bebouwde kom in (richting: Zuidplein), maar neem hier meteen het fietspad aan de rechterzijde van deze kruising.

Poldermolen

Het fietspad is aangelegd op een voormalige goederenspoorlijn. Aan de rechterzijde is een groengebied zichtbaar dat boven de kruising van de A15 en de A29 is gelegen. Dit zijn het Vrijenburgerbos en het Kooiwalbos. De poldermolen die aan de rechterzijde zichtbaar is (gemeente Barendrecht) heet de Pendrechtse Molen en stamt uit 1731.

Poldermolen

Boerderij

Let goed op de komende aanwijzingen daar dit gebied vele (fiets)paden kent. Sla na het spoor te zijn gekruist linksaf het bosgebied in en volg de bocht mee naar rechts. Sla kort daarop bij de eerste fietskruising linksaf een bruggetje over. Sla een stukje verderop weer naar links, het volkstuinengebied in. Blijf de richting volgen, in eerste instantie met de volkstuinen aan de rechterkant. U rijdt nu door een van de uitlopers van het Zuiderpark.

Zuiderpark

Het Zuiderpark is een groot stadspark in het midden van Rotterdam-Zuid. Het park werd vanaf 1952 aangelegd als gebruikspark en niet als sierpark. Het park telt meerdere volkstuincomplexen en biedt plaats aan diverse Rotterdamse voetbalverenigingen. Ook zijn er in de loop der jaren diverse openlucht popfestivals gehouden. Sinds 2006 wordt het park sterk gerenoveerd. Het doel hiervan is om van het Zuiderpark echt een park voor de bewoners van Zuid te maken: een wereldpark op Zuid. Er zijn veel nieuwe waterpartijen aangelegd die een rol spelen in de waterhuishouding van Rotterdam.

Zuiderpark

Houd rechts bij het parkeerterreintje aan het einde van het fietspad en vervolg de autoweg (Slinge) naar rechts. Hou deze richting aan. Steek de rotonde rechtdoor over (Smeetslandsedijk) en vervolg de route meteen aan de linkerzijde over het fietspad op de dijk.

Smeetslandsedijk

Deze dijk loopt ten noorden van de voormalige polder Dirk Smeetsland, die al in de tweede helft van de 15e eeuw onder deze naam bekend was. Thans vormt ze de grens tussen de Rotterdamse stadswijken Lombardijen en Vreewijk.

Sla aangekomen bij het einde van deze dijk linksaf, voor de witte huisjes langs (Langegeer). Sla na ongeveer 100 meter rechtsaf (Enk).

Tuindorp Vreewijk

In 1913 werd de NV Eerste Rotterdamse Tuindorp opgericht door K. P. van der Mandele, J. Mees en L.J.C.J. van Ravesteyn. Het doel van deze NV was "het stichten en exploiteren van een of meer tuindorpen, bijzonderlijk ten behoeve van de minder gegoede bevolgingsklasse". Het stratenplan van de

Oud-IJsselmonde

Oud-IJsselmonde

wijk is gebaseerd op het oorspronkelijke sloten- en greppelpatroon van de voormalige polder. Vreewijk is opgezet als een dorp en wordt gekenmerkt door veel groen. In het centrum ligt, zoals een clichématig dorp betaamd, De Brink.

Vervolg de Enk tot aan het einde van de weg. Sla daar aangekomen linksaf (Hovendaal). Sla aan het einde van deze weg rechtsaf en steek kort daarna de autoweg (Molenvliet) rechtdoor over in de richting van het flatgebouw van het MCRZ. (Buitendijktunnel). Ga de tunnel door. Steek eenmaal de tunnel uitgekomen de autoweg (Olympiaweg) links over, de dijkweg op (Buitendijk).

Twee Heuvels

Park De Twee Heuvels is aangelegd in 1971 en is circa 50 hectare groot. Het park ligt rond twee kunstmatige heuvels en is zodanig aangelegd dat het nog groter lijkt dan het in werkelijkheid is. Naast inheemse bomen zijn ook zogenaamde exoten aangeplant uit gebieden met een vergelijkbaar klimaat als het Nederlandse.

Sla aan het einde van de dijkweg rechtsaf (Stadionlaan) om kort daarna de kruising rechtdoor over te steken, het fietspad op (Kreekkade). Vervolg deze route. Steek de autoweg (Sportsingel/ Dwarsdijk) rechtdoor over. Sla aan het einde van het fietspad rechtsaf om meteen daarna de doorgaande autoweg (Stadionweg) over te steken. Neem meteen daarna het fietspad rechts (Burg. Van Slijpelaan). Vervolg de bocht links aan het einde van deze weg (Bovenstraat) en blijf deze richting vervolgen. Rij onder de Brienoordbruggen door.

Oud-IJsselmonde

De huidige kern is de dorpskern van het oorspronkelijk dijkdorp IJsselmonde. Voordat er sprake is van een nederzetting IJsselmonde werd rond het jaar 1064 in opdracht van de bisschop van Utrecht, Willem I van Utrecht, een versterking aan de monding van de Hollandse IJssel gebouwd. Dit latere kasteel werd gebruikt om tol te heffen op voorbijkomende schepen en ter bescherming van de waterwegen van en naar Utrecht en heette Islemünde. De eerste bekende vermelding van een nederzetting IJsselmonde is in oorkonde uit het jaar 1072 maar een echt dorp is het dan waarschijnlijk nog niet en de gronden stroomden regelmatig over. Na de Sint-Elisabethsvloed van 1421 wordt gestart met dijk aanleg waardoor de nog steeds bestaande structuur van een Boven- en Benedenstraat ontstaat. In 1899 werd besloten het kasteel af te breken, maar het in 1662 gebouwde koetshuis bleef bestaan.

Sla bij de eerste autokruising rechtsaf (Willem van Gelderstraat) en vervolg de route door een stukje verderop de weg links over te steken (Van Hoochstratenweg). Sla bij de kruising met een fietspad rechtsaf, de tunnel door. Vervolg de route aan de rechterkant, met de krul mee de Brienoordbruggen op.

Eiland van Brienoord

Het Eiland van Brienoord is een eiland in een buitenbocht van de Nieuwe Maas bij Oud-IJsselmonde. Het eiland was tot de Tweede Wereldoorlog bebost. De Duitse bezetter rooide dit bos echter om de boomstammen te gebruiken als 'asperges' (in de grond geplaatste palen). De rest van het bos verdween in de hongerwinter in Rotterdamse kachels. Sinds 1943 zijn er volkstuinten op het eiland. Op het westelijk deel van het eiland zijn in de jaren zestig de tunnelelementen voor de riviertunnel van de Rotterdamse

Nesserdijk

Natuurpolderpark De Esch

metro gebouwd. Het speciaal gebouwde dok ligt er nog. Op de oostpunt van het eiland staan sinds 1965 drie pijlers van de Van Brienoordbrug. In 1990 werd de brug naar het westen toe verbreed. In juni 2000 zijn er Schotse Hooglanders op het eiland uitgezet ter bevordering van “natuurlijke ontwikkeling” in een gemeenschappelijk project van de gemeente en het Wereld Natuur Fonds Nederland. Sinds 2003 wordt het Eiland van Brienoord beheerd door het Zuid-Hollands Landschap.

Vervolg de route over de brug. Draai aan het einde van de brug mee met de scherpe bocht naar rechts. Hou links aan richting Kralingse Veer, sla op de Schaardijk rechtsaf. De Schaardijk gaat over in de Nesserdijk.

Natuurpolderpark De Esch

Het kleine gebied vormt een bijzonder mooi stukje rivierlandschap vlak bij de grote stad. Vanaf de Nesserdijk heeft u mooi uitzicht op de rivier en het natuurgebied. Het polderpark heeft een rijk aanbod aan flora en fauna. In een onderzoek, dat in de zeventiger jaren gedaan is, zijn 209 plantensoorten gevonden. Verder bleek dat een kwart van de in Nederland broedende vogelsoorten hier nestelt. Door het polderpark is een pad uitgezet voor een rondwandeling van 3 kilometer. U kunt een boekje over het natuurpad de Esch gratis ophalen bij de balie van het Zuidhollands Landschap, Nesserdijk 368.

Volg het fietspad over de Nesserdijk. Sla linksaf richting Rotterdam Centrum (Kralingse Zoom). Sla linksaf richting Centrum (bij de Hoge School) Volg het fietspad richting centrum. Sla voor de dijk rechtsaf richting Arboretum

Arboretum Trompenburg

Het Arboretum Trompenburg ontleent zijn naam aan de Kralingse buitenplaats Trompenburg, die is gesloopt in 1833. De cargadoor James Smith liet tussen 1857 en 1867 op het langgerekte polderland een nieuwe buitenplaats aanleggen. Een deel van het terrein was al in 1825 in romantische landschapsstijl ingericht. Rond 1870 volgde een tweede gedeelte naar ontwerp van de tuinarchitecten Zoicher. Thans zijn er ruim 4000 bomen, struiken en vaste planten. Door uitbreidingen in 1965 en 1993 beslaat de tuin nu zes hectare.

Sla rechtsaf de Esserweg in. Vervolg u weg via de Vijverlaan. Sla linksaf op de 's Gravenweg en rechtsaf op de Kortekade. Vervolg u weg bij de rotonde rechtdoor. Let op: het fietspad ligt aan de linkerkant van de weg. Volg het fietspad langs de plas richting Heemtuin.

Kralingse Bos

Het eerste plan voor een park rond een veenplas in Kralingen stamt uit 1911 en was een idee van stadsarchitect G.J. de Jongh. De randen van de plas werden opgehoogd met slib dat was vrijgekomen bij het graven van de grote havenuitbreidingen (Merwedehaven en Waalhaven). Het ontwerp dat in 1927 klaar was brak met de gebruikelijke romantische landschapsstijl en is beter te karakteriseren als een ‘parkbos in ongerepte staat’ waarin functionele elementen als sportvelden, een manifestatieterrein, een villapark en een weg een plek hadden gekregen in een rationeel patroon. Door de jaren heen zijn er nieuwe ontwerpen gemaakt en pas op 28 november 1953 is het park officieel geopend.

Kralingse Plas

Vervolg uw weg over het fietspad rond de plas. Sla rechtsaf Prinses Beatrixlaan in. Steek bij de verkeerslichten de Bosdreef over en ga rechtdoor (ir. P. Kosterlaan)

Rechts en links ziet u hier de kwekerij van Gemeentewerken. Hier worden bomen en struiken gekweekt voor de plantsoenen en parken.

Volg de ir. P Kosterlaan. Deze gaat over in de Boezembocht. Sla rechtsaf Boezemlaan op. Sla bij het verkeerslicht rechtsaf en dan gelijk linksaf richting Rottemeren. Ga de brug over (richting Rottemeren) en sla beneden gekomen gelijk rechtsaf richting Bergschenhoek (Bergse Rechter Rottekade) Vervolg uw weg rechtdoor over het Prinsenmolenpad

Bergse Voorplas

Aan het begin van de Bergse Voorplas ziet u een sluis uit 1866. De sluis staat op de lijst met Rijksmonumenten in Rotterdam.

De Bergse Voor- en Achterplas zijn overblijfselen van uitgestrekte veenplassen, die in dit gebied lagen. De plassen zijn ontstaan door het afsteken van veen. De meeste plassen zijn in de 17e en 18e eeuw ingepolderd en drooggelegd.

Halverwege het Prinsenmolenpad staat de Prinsenmolen. De molen is een 17e eeuwse poldermolen die gebruikt werd om de polder Berg en Broek te bemalen. De Prinsemolen dankt zijn naam sinds 1747 aan stadhouder Willem IV die vaak in de buurt gelegen buitenherberg "d Oranjeboom" bezocht. De molen is in 1969 na een brand volledig gerestaureerd.

Ga aan het eind van het Prinsenmolenpad linksaf de Strekkade op en volg het fietspad naar beneden. Hou links aan en volg het Pr. Beatrixplantsoen. Sla linksaf de Weissenbruchlaan op. Sla rechtsaf de C.N.A. Looslaan in. Sla aan het eind van de C.N.A. Looslaan linksaf de Plaswijcklaan op. Sla linksaf de Ringdijk op

Bergse Achterplas

De Bergse Voor- en Achterplas zijn overblijfselen van uitgestrekte veenplassen, die in dit gebied lagen. De plassen zijn ontstaan door het afsteken van veen. De meeste plassen zijn in de 17e en 18e eeuw ingepolderd en drooggelegd.

Bij de Bergse Achterplas is een snoekenpaaiplaats aangelegd. Het paaigebied bestaat uit een paar sloten en een ondergelopen weiland. In het vroege voorjaar trekken de snoeken via een vistrap het paaigebied in. Vervolgens trekken ze als paartje naar het ondergelopen weiland waar ze eitjes afzetten en deze bevruchten. De grote snoeken trekken zich terug naar de plas en de jongen worden in het voorjaar vrijgelaten in de Achterplas.

Sla rechtsaf de Wilgenlei op. Sla rechtsaf de Meidoornsingel op. Sla linksaf de Abeelweg op. Sla rechtsaf de Berberisweg op en ga rechtdoor de Hazelaarweg op (fietspad door Schiebroekse Park) en volg het fietspad.

Schiebroekse Park

Het Schiebroekse Park dateert uit de vroege jaren zestig en is aangelegd met snel groeiende boomsoorten. Het park heeft zich grotendeels op natuurlijke wijze kunnen ontwikkelen. In de jaren

Prinsendam

Snoekenpaaiplaats

tachtig zijn delen gazon beplant met bosplantsoen (beuk en es). Sinds de jaren negentig grazen er Schotse hooglanders om de natuurlijke ontwikkeling van het park te stimuleren.

In 2003 is er een sportgedeelte in het park gekomen. Ook heeft de gemeente in dat jaar afspraken gemaakt met diverse organisaties over beheer, onderhoud en uitvoering van alle werkzaamheden. Alles wordt nu aangepakt en de flora en fauna bloeien weer helemaal op: meer biotopen als nieuwe planten, nieuwe dieren als kikkers, salamanders, een ijsvogel en natuurlijk de vleermuizen. Daarvoor is zelfs een vleermuiskelder gemaakt!

Sla linksaf de Anke Verbeek – Ohrlaan op. Sla linksaf het fietspad op langs de N209 (Doenkade) Ga rechtsaf richting Rotterdam Airport. Volg het fietspad en ga rechtsaf de tunnel door. Sla linksaf richting Rotterdam (Bovendijk). Steek bij het kruispunt Melanchtonweg / Van Der Duijn van Maasdamweg recht over en volg de Overschiese Kleiweg. Sla linksaf het Paadje van Duizendtree (fietspad).op. Sla linksaf en ga onder het spoor door en volg het fietspad. Sla linksaf de Noorderbocht op richting centrum. Steek de Gordelweg over de Vroeselaan in.

Vroesenpark

Het deel van het park ten zuiden van de Stadhoudersweg werd vanaf 1940 onderdeel van Diergaarde Blijdorp. De rest van het park is in de hongerwinter door de bewoners gekapt. In 1948 werd een compleet nieuw plan voor het Vroesenpark gemaakt door landschapsarchitect J.T.P. Bijhouwer (1893-1974). In het westelijk deel van het park kwamen tennisbanen. De rest van het park werd ingericht als gebruikspark. Het park is in 1958 heropend

Sla rechtsaf de Stadhoudersweg op en sla bij het verkeerslicht linksaf de Van Aerssenlaan op (bij diergaarde Blijdorp). Vervolg uw weg rechtdoor door het tunneltje. Ga rechtdoor bij het verkeerslicht de Heemraadssingel op. Sla rechtsaf op de Mathesserlaan, na 50 linksaf Heemraadsplein, aan het eind van het plein linksaf de Nieuwe Binnenweg en de eerste rechts de Heemraadssingel op. Rechtdoor bij verkeerslichten, brug over en op de rotonde linksaf de Willem Buytewegstraat op. Rechtsaf G.J. de Jongweg, linksaf op het Drooglever Fortuinplein. Sla rechtsaf het fietspad op.(Baden Powelllaan)

Het Park.

Het park aan de Maas heeft geen officiële naam, maar toch kent iedereen het als Het Park. Het ontwerp voor het park is gemaakt door vader en zoon Jan David Zocher jr. en Louis Paul Zocher, befaamde tuin- en landschapsarchitecten uit Haarlem.

In Het Park staan verschillende gebouwen uit verschillende perioden. Verder staan er standbeelden van schrijver Hendrik Tollens (J.T. Stracké, 1860), musicus Anton Verheij (John Raedecker, 1926), padvindervoorman Baden Powell (Willem Verbon, 1961) en Wilhelmina (Charlotte van Pallandt, 1968). Voor de Floriade werd de 119 meter hoge Euromast gebouwd.

Tegenover het Park ligt aan de Kievitslaan het Park Schoonoord, de tuin van het voormalige huis van de familie Mees. Sinds 1973 is dit parkje voor het publiek toegankelijk.

Ga de fietstunnel in.

